

© UJEP v Ústí nad Labem, 2014

UJEP v Ústí nad Labem

Doc. RNDr. Milan Jeřábek, Ph.D.

Ing. Petr Lauterbach

Mgr. Eva Berrová

TU Dresden

Dr. rer. pol. Grit Krause-Jüttler

Dr. rer. nat. Katja Lohse

Dr. rer. medic. Alžběta Jandová

REGION A INOVACE V KOSTCE

Manuál k posílení vědeckého
a technologického transferu
v česko-saském pohraničí

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

TECHNISCHE
UNIVERSITÄT
DRESDEN

Ziel 3 | Cíl 3
Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
2007-2013. www.ziel3-cil3.eu

 Europäische Union. Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung: Investition in Ihre
Zukunft / Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj: Investice do vaší budoucnosti

Region a inovace v kostce je zjednodušeným a zkráceným výstupem projektu podpořeného OP Cíl 3 s názvem INPOK – Inovační potenciál jako faktor zvýšení konkurenceschopnosti česko-saského pohraničí (č. reg. 100088915). Zásadním výstupem je výzkumně-aplikační studie s názvem *Region a inovace na příkladu česko-saského pohraničí*.

Hlavní využití nalézá tento příspěvek v aplikační sféře, v rukou vedení zejména malých a středních podniků, institucí či jiných klíčových regionálních hráčů, kterým není konkurenceschopnost regionu a jeho inovační potenciál lhostejný.

Autoři:

UJEP v Ústí nad Labem: Doc. RNDr. Milan Jeřábek, Ph.D.

Ing. Petr Lauterbach

Mgr. Eva Berrová

TU Dresden:

Dr. rer. pol. Grit Krause-Jüttler

Dr. rer. nat. Katja Lohse

Dr. rer. medic. Alžběta Jandová

Publikace neprošla recenzním řízením.

© Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2014

Obsah

---

1. Úvod	5
2. Představení studie INPOK.....	6
3. Aktéři a rámcové podmínky pro vědeckou spolupráci v přeshraničním inovačním procesu	8
4. Koncept rozšíření vědeckého a technologického transferu v česko-saském pohraničí.....	11
5. Vize řešení: přeshraniční inovační síť	15
6. Shrnutí	17
 Použité zdroje.....	 19
Výsledky projektu INPOK: „Region a inovace na příkladu česko-saského pohraničí“	20

1. Úvod

Vědecký a technologický transfer mezi vědecko-výzkumnými institucemi a podniky vede významnou měrou k rozvoji inovací a s tím spojenému hospodářskému pokroku jednotlivých firem a ve výsledku tak celého regionu. Tento transfer se ovšem nekoná sám o sobě, ale na základě poptávky systematické podpory (viz Krause-Jüttler & Bau 2012) - obzvláště u hospodářské struktury vytvořené malými a středními podniky, jako tomu je v česko-saském pohraničí. Toto platí pro transfer orientovaný na národní úroveň, stejně tak jako pro přeshraniční transfer.

Současné rámcové podmínky a infrastruktura v přeshraničním regionu (např. právní situace, dopravní infrastruktura, telekomunikační síť) jsou zpravidla přizpůsobeny na národní popř. na regionální požadavky, nikoli pro přeshraniční spolupráci (viz Trippel 2006). Rozdíly v plánování a hospodářské struktuře a s tím spojené postupy, ale také obtížně měnitelné existující stereotypy a výměna informací o tom, jaké jsou překážky v rozvoji synergií sousední země nyní a ve výhledu do budoucna, velmi úzce souvisí s přeshraniční spoluprací při transferu vědy a technologií.

Z pilotního šetření (viz Jeřábek et al. 2012) vyplývá, že již existují první zárodky pro přeshraniční transfer v prostoru česko-saského pohraničí, a ty se vyplatí dále rozvíjet. Z toho vychází projekt podpořený OP Cíl 3 „**INPOK – Inovační potenciál jako faktor zvýšení konkurenceschopnosti česko-saského pohraničí**“¹, který se danou problematikou zabývá.

---

¹ Leadpartner: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Přírodovědecká fakulta, Katedra geografie; Partner: Technische Universität Dresden, CIMTT – Zentrum für Produktionstechnik und Organisation. Podpořeno Programem Cíl 3/Ziel 3 na podporu přeshraniční spolupráce 2007-2013 mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko. Období realizace projektu: 1. 10. 2011 – 31. 12. 2014.

2. Představení studie INPOK

V rámci projektové studie byla využita metodika kvantitativního a kvalitativního šetření. Cílové skupiny empirického šetření byly čtyři: malé a střední podniky, vědecko-výzkumné instituce, veřejná správa a intermediéři². Poznatky zjišťoval u respondentů projektový tým prostřednictvím dotazníků (kvantitativní fáze), k jejichž validaci sloužily následné rozhovory (kvalitativní fáze). Rozsah vzorku kvantitativní fáze šetření je zachycen v tabulce 1. Do kvalitativní fáze byli zapojeni zástupci podnikatelské a vědecko-výzkumné sféry na obou stranách hranice. Jejich počet byl 10 ve Středním Sasku a 6 v Ústeckém kraji. Zájmové území česko-saské pohraničí je zobrazeno na obrázku 1³.

Tabulka 1 Počet dotázaných subjektů v kvantitativní fázi šetření

Cílová skupina	Ústecký kraj	Střední Sasko	Celkem
Podniky	143	120	263
Vědecko-výzkumné instituce	10	36	46
Veřejná správa	32	20	52
Intermediéři	15	8	23
Celkem	200	184	384

Obrázek 1 Vymezení zájmového území

² Intermediéři definujeme jako specifickou skupinu regionálních aktérů, která tvoří komunikační a funkční síť mezi vědecko-výzkumnou sférou a hospodářsko-průmyslovou sférou. Jedná se nejčastěji o různé komory a sdružení, které mají díky své pozici praktickou zkušenost při transferu technologií a informací mezi výzkumem a praxí, a přitom se neřadí ani do jedné ze specifikovaných skupin.

³ Pro saskou část zájmového území byl zvolen název „Střední Sasko“ (neboť se nejedná o celý Svobodný stát Sasko, nýbrž o několik vybraných okresů).

U dotazovaných podniků se jedná zpravidla o malé a střední podniky. Pouze 5 % dotazovaných podniků ve Středním Sasku a téměř 15 % dotazovaných podniků v Ústeckém kraji zaměstnává více než 249 zaměstnanců. Většina dotázaných podniků z obou stran hranice se zabývá činnostmi ve zpracovatelském průmyslu. Na druhém místě se jedná o firmy poskytující služby pro podniky ve Středním Sasku, v Ústeckém kraji jsou to firmy z oblasti stavebnictví. Dotazované vědecko-výzkumné instituce jsou většinou univerzitami a vysokými školami.

K doplnění informací i rámcových podmínek vědeckého a technologického transferu v pohraničí sloužilo kromě kvantitativního a kvalitativního šetření také několik zkušebních forem různých akcí, které měly za úkol podpořit kooperační vztahy mezi vědeckou a aplikační sférou (viz Schmauder 2011). Jedná se především o tyto typy akcí: **Inovační burzy**, **Programy návštěv**, **Skupinové diskuze**. Všechny byly koncipované pro přeshraniční využití, a díky struktuře a cílům jednotlivých akcí bylo možné rozvinout dané téma po obsahové stránce, položit základní stavební kameny několika kontaktům, nastolit atmosféru důvěry, a rozvinout tak představy o potenciálním partnerství a spolupráci. Tyto formy akcí skutečně ukázaly především svůj smysluplný význam a relativně slušný ohlas.

Vědecká kooperace: status quo

Z podniků, které v dotazování uvedly, že mají zkušenosti s vědeckou kooperací, vychází většinou pozitivní ohlas na dosažené výsledky a celkový průběh daného záměru. Rozvíjejí tak konkrétní inovace, které vzešly ze společných projektů. Mimo to ještě zmiňují další pozitivní výsledky, jak v rovině objektivní (např. zvýšení obrátu), tak na rovině subjektivní (např. spokojenost s výsledky). Podniky ve Středním Sasku se za poslední tři roky zapojily v průměru častěji do takovýchto kooperací, než podniky z Ústeckého kraje (šlo o 4 vs. 2 inovace na podnik). V Ústeckém kraji se objevuje vyšší podíl inovací, které jsou součástí záměrů spolupráce s vědecko-výzkumnými institucemi, než je tomu ve Středním Sasku (50 % vs. 25 %). Jak zástupci saských, tak i českých podniků se vyjádřili, že díky vědecké spolupráci mohou přijmout jak nové know-how, tak rozvinout nové produkty i procesy.

Také některé dotazované vědecko-výzkumné instituce po obou stranách hranice již disponují zkušenostmi ze spolupráce s podniky, kde ovšem přeshraniční rozměr má okrajový význam.

Výsledky tedy ukazují, že v regionálním měřítku existují pozitivní zkušenosti s vědeckou kooperací, v přeshraničním měřítku naopak nikoliv. Zde by mohla být výhodou pro obě strany koordinovaná podpora při navázání a samotné realizaci přeshraniční kooperace.

Posláním tohoto textu je spoluvytvoření konceptu, který by byl schopen systematicky podporovat přeshraniční vědecký a technologický transfer v podobě vědecké spolupráce mezi podnikatelským prostředím a vědecko-výzkumnými institucemi.

Relevantní skupiny aktérů a rámcové podmínky pro tuto spolupráci jsou představeny níže.

3. Aktéři a rámcové podmínky pro vědeckou spolupráci v přeshraničním inovačním procesu

---

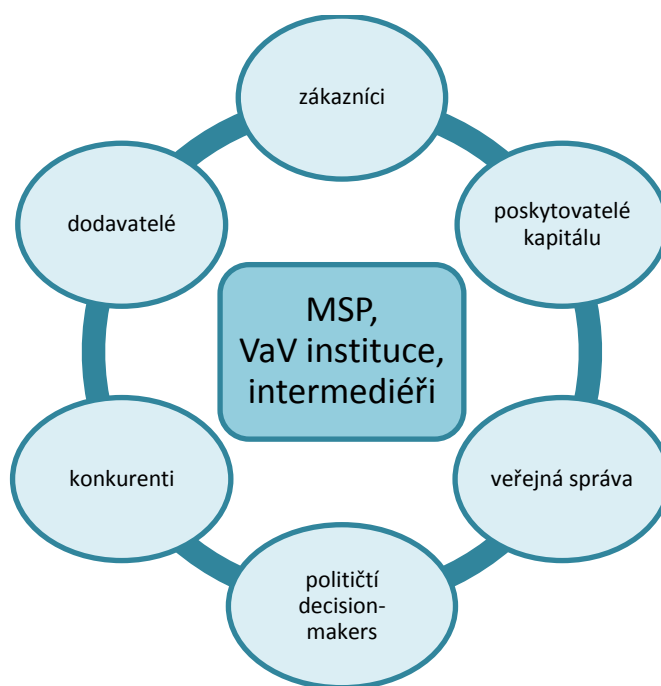
Jedná se především o **malé a střední podniky (MSP)**, které vstupují z důvodů nedostatku kapacitních a kompetenčních sil pro výzkum (viz Euronorm 2011) do společné spolupráce s **vědecko-výzkumnými institucemi**, aby rozvinuly inovace. V tomto kooperačním inovačním procesu jsou právě vědecko-výzkumné instituce zodpovědné za vývoj nového poznání, rozeznání relevantních znalostí a jejich zpracování, stejně jako onoho transferu – například v rámci vědeckých kooperací – do regionální podnikatelské sféry.

Vedle vědecko-výzkumných institucí přinášejí impulsy k inovacím také **zákazníci, dodavatelé i konkurenti**. Taktéž jsou zapotřebí poskytovatelé kapitálu různého původu, kteří nemají obavu z rizika a jsou připraveni poskytnout potřebné finanční prostředky pro inovační procesy (viz Krause-Jüttler 2011). Nadále hrají zásadní roli pro fungování (regionálního) inovačního systému **politici decision-makers a veřejné správy** (viz Hassink & Ibert 2009). Úloha politických decision-makers je vytvořit podporované prostředí (to zahrnuje mimo jiné regionální strategie, prostředky podpory, infrastrukturu, vzdělávací zařízení), které by zaktivizovalo existující potenciál regionu a jeho skupin aktérů, a které by tak přineslo inovace vzniklé právě ze společné kooperace (viz Klaering et al. 2009) (viz obr. 2).

Průběh **vědeckého a technologického transferu**, obzvlášť v charakteru vědecké kooperace, který se odehrává v první řadě mezi podniky a vědecko-výzkumnými institucemi, je chápán jako **komplexní a dlouhodobě nastavený proces**. Ten obsahuje vše od navázání kontaktu mezi potenciálními partnery z průmyslu, vědy a výzkumu, přes realizaci společného výzkumného záměru, příp. transferu existujícího řešení do praxe s konečným umístěním konkrétního produktu do komerční roviny (viz Krause-Jüttler & Ott 2011).

I přes různorodé snahy lze v posledních letech nalézt mnoho překážek, které brání či komplikují kooperaci na straně vědecké i aplikační sféry (např. nedostatek odborného personálu, infrastruktury či času pro aktivity transferu, nebo nedostatečná praktická využitelnost akademických výsledků výzkumu).

Obrázek 2 Skupiny aktérů v přeshraničním inovačním systému

Intermediéři zde mohou pomoci – tím, že jsou schopni komunikovat s důležitými klíčovými aktéry různého zaměření – překonávat bariéry typu „ne-znám“, „ne-umím“, „ne-chci“ a také „ne-smím“, a tím podpořit vědecký a technologický transfer (viz Gmünden & Walter 1996). Pro úspěšný kooperační inovační proces zajišťují setkávání se všemi zúčastněnými aktéry, nalézají současné možnosti podpory, zprostředkují zapojení potenciálních partnerů a expertů poznávacího procesu, organizují další záležitosti možné podpory (např. projektový management), stejně jako v případě nouze usměrňují možné konflikty (viz Krause-Jüttler 2011).

Úspěšný chod kooperačního inovačního procesu je ovlivněn různými rámcovými podmínkami. Za prvé hrají důležitou roli interní faktory každého zúčastněného podniku a vědecko-výzkumné instituce (viz obr. 2). Dále proces ovlivňují v této souvislosti také organizačně-externí faktory, tzn. zpravidla regionální aspekty daných podniků a vědecko-výzkumných institucí. Přehled všech podstatných faktorů vlivu na uskutečnění dané kooperace a následně jejího rozšíření do přeshraničního měřítka je v obr. 3.

Obrázek 3 Zprostředkující faktory ovlivňující výzkumné faktory

Organizačně interní faktory
Připravenost k výzkumným kooperacím
Inovační kultura (podstoupení rizika, otevřenost novým řešením, připravenost k učení se)
Interní inovační impulzy
Schopnost absorpce vědy prostřednictvím technologií a uplatnění na trhu pro vlastní inovační procesy
Management výzkumných kooperací
Postavení vědecko-technologického transferu
Organizačně externí faktory
Regionální kooperační klima (důvěra, otevřenost, vědecká výměna v pohraničí)
Inovační impulzy prostřednictvím zákazníků, vědecko-výzkumných institucí atd.
Překážky spolupráce v rámcových podmínkách
Vybavenost infrastrukturou
Finanční možnosti podpory vědecko-výzkumným projektům a transferu
Dostupnost/přítomnost odborného personálu
Výzkumné kooperace
Indikátory úspěchu
Inovace a další výsledky

4. Koncept rozšíření vědeckého a technologického transferu v česko-saském pohraničí

Na základě výsledků studie⁴ lze v celkem šesti tematických okruzích specifikovat doporučení, která mohou prostřednictvím smysluplné a účinné spolupráce klíčových regionálních aktérů přispět k posílení přeshraniční výzkumné spolupráce. Dále uváděná doporučení jsou zobrazena v obrázku 4.

Obrázek 4 Tematické okruhy k rozšíření přeshraniční výzkumné spolupráce

Tematické okruhy/oblasti působení k rozšíření přeshraniční výzkumné spolupráce
1. podniková inovační kultura
2. management výzkumné spolupráce
3. kooperační klima a zprostředkování kontaktů
4. rámcové podmínky výzkumné spolupráce
5. zapojení podpůrných prostředků
6. dostupnost/přítomnost odborného personálu

1 Podniková inovační kultura

Ochota ke spolupráci a inovacím je jak u podniků, tak u výzkumných institucí ve Středním Sasku v podstatě dána, přičemž ale chybí u dotazovaných podniků pro tyto záměry nutné finanční a personální zdroje. U podniků v Ústeckém kraji je ochota ke spolupráci spíše podprůměrná. U nich jsou silněji vnímány pro záměry spolupráce a inovací vnitropodnikové překážky, jejichž součástí jsou i uvedené nedostatky financí a vhodného personálu.

Náměty ke zlepšení spočívají proto v následujících oblastech:

- podpora podnikové inovační kultury a inovační schopnosti,
- utváření a péče o neformální propojení/vazby mezi podniky a vědecko-výzkumnými institucemi,
- posílení absorpční schopnosti podniků pro přijetí externích inovačních impulzů,
- nabídka navazujícího a dalšího vzdělávání pracovníků v inovační problematice/procesech.

⁴ Veškeré poznatky zahrnuje studie Jeřábek, Krause-Jüttler et al. (2014): Region a inovace na příkladu česko-saského pohraničí, Grada Praha (ISBN 978-80-247-5190-0).

2 Management výzkumné spolupráce

Podniky ve Středním Sasku uvádějí spíše silně orientovaný management pro výzkumné kooperace. Více než u ¼ dotázaných podniků jsou definovány konkrétní cíle, určovány způsoby vedoucí ke kontrole cílů a stanoveny odpovědnosti za tato opatření. Podniky v Ústeckém kraji uvádějí na prvním místě nastolení cílů. Pravidla týkající se užití práv, jakožto například kontrolní mechanismus výzkumných kooperací, nejsou u podniků Ústeckého kraje viditelná.

Dotazované výzkumné instituce ve Středním Sasku i v Ústeckém kraji postupují při managementu výzkumných kooperací daleko profesionálněji. Stanovení cílů a jejich kontrola, jakožto stanovení odpovědnosti pro řízení jsou při kooperacích téměř u všech institucí předem dány. Užití práv, stejně jako kontrolní mechanismus je deklarován na každé straně více než u poloviny kooperujících výzkumných projektů již na začátku.

Z tohoto srovnání vyplývá, že management výzkumných kooperací je třeba silně posílit u podniků na obou stranách hranice, obzvláště však v Ústeckém kraji. Výzkumné instituce stanovují daleko častěji konkrétní opatření, přičemž způsob užití práv a finanční kontroly je třeba i zde konkrétněji určovat.

Náměty ke zlepšení spočívají proto v následujících oblastech:

- podpora projektového řízení od počátku projektu až do jeho ukončení pomocí metod projektového managementu,
- poskytnutí právních expertíz pro z hlediska práva účinné ochrany (např. zprostředkování vzorových dohod o spolupráci) a ochrany a zhodnocení duševního vlastnictví při společných výzkumných záměrech v česko-saském pohraničí.

3 Kooperační klima a zprostředkování kontaktů

Ukazuje se, že kooperační klima v česko-saském pohraničí je prozatím velmi slabé. Jeho tři aspekty (důvěra, otevřenost, výměna znalostí) jsou vnímány daleko lépe ve vlastním regionu, než v přeshraničním česko-saském prostoru, přičemž vztahy mezi podniky a vědecko-výzkumnými institucemi jsou i zde požadovány za nejlepší.

Podniky i instituce VaV vyhledávají partnery pro kooperaci nejraději sami, případně jsou za účelem spolupráce oslovovány ostatními podniky nebo institucemi (doporučení, tip od partnera, zkušenosti, atd.). V české části zájmového území hraje při navazování kontaktů důležitou roli internet (více než ve Středním Sasku).

Při navazování kontaktů přejímají instituce veřejné správy a klíčoví regionální aktéři (intermediéři) vlastní úkoly. Zástupci této skupiny jsou ve Středním Sasku při navazování kontaktů již aktivní. Ostatní úkoly, jako například iniciování projektů, dotační poradenství, opatření ke vzdělávání apod. jsou pokryty ostatními poskytovateli.

Náměty ke zlepšení spočívají proto v následujících oblastech:

- vytvoření (přeshraniční) komunikační platformy pro vytváření kontaktů mezi podniky a výzkumnými institucemi (např. i jako internetová platforma),

- vytvoření neformálních (přeshraničních) možností kontaktů (např. inovační burzy, program návštěvy, odborně zaměřené workshopy) jako výchozí bod pro vytvoření důvěryplných vztahů mezi relevantními skupinami aktérů,
- umožnění sblížení vědy a hospodářství, ve které by mohly veřejná správa (např. podpora hospodářství) a intermediární instituce plnit následující funkce:
  - o funkce zprostředkovací: zprostředkování mezi kooperačními partnery, poradenství o dotačních možnostech, podpora při podávání projektových žádostí, organizační podpora při výzkumných kooperacích (projektový management),
  - o politická funkce: stanovení relevantních rámcových podmínek (např. inovační strategie, infrastruktura).

4 Rámcové podmínky výzkumné spolupráce

Pro uskutečňování výzkumných kooperací ve vlastním regionu vnímají všichni dotázaní v první řadě jako velice důležitou výstavbu telekomunikační sítě a zlepšení dopravního spojení.

V přeshraničním prostoru hodnotí všichni dotázaní jako velice důležité jazykové schopnosti a možnost provázání různých právních rámcových podmínek obou zemí. I zde je dále uváděna telekomunikační síť a dopravní spojení.

Náměty ke zlepšení spočívají proto v následujících oblastech:

- zprostředkování jazykových schopností a interkulturních základních poznatků,
- umožnění lepší provázanosti právních podmínek, mimo jiné také díky vytvoření právních expertíz,
- zlepšení dopravní provázanosti a telekomunikační sítě v pohraničí.

5 Poskytnutí prostředků podpory

Téměř všichni dotázaní jsou přesvědčeni, že v současné době neexistuje odpovídající veřejná podpora pro národní a přeshraniční výzkumné kooperace. Vysoký podíl dotázaných uvádí, že se těžko orientuje v aktuální dotační politice v návaznosti na jejich předmět podpory.

Náměty ke zlepšení spočívají proto v následujících oblastech:

- monitoring dotačních prostředků s důrazem na orientované poradenství pro cílové skupiny (např. prostřednictvím obcí nebo intermediérů),
- přiblížení dotačních programů a prostředků potřebám skupin aktérů v regionu (především podnikům),
- podpora při podávání projektových žádostí a realizaci projektových záměrů (např. prostřednictvím přeshraniční sítě intermediérů).

6 Dostupnost odborného personálu

Poznatky získané výzkumem dokládají, že vždy zhruba polovina podniků, jak ve Středním Sasku, tak v Ústeckém kraji, má problémy s potřebnou odbornou pracovní silou v oblasti výzkumu a vývoje.

Náměty ke zlepšení spočívají proto v následujících oblastech:

- podpora zvyšování tematicky relevantní kvalifikace pracovníků v podnicích,
- podpora při hledání odborného personálu (zprostředkování univerzitami, výzkumnými institucemi a podniky, přeshraniční burzy pracovních míst, zavedení možností praktikantských pobytů během výuky).

Vazba na strategické dokumenty

Některé aspekty ve studii identifikovaných „polí působnosti“ jsou již v současnosti zahrnuty v platné Inovační strategii Svobodného státu Sasko (viz SMWA 2013). Mimo jiné se tam ve strategických cílech hovoří o posílení inovační schopnosti a výkonnosti podniků, posílení ekonomického zhodnocení vědecko-výzkumných výsledků či zajištění odborných sil/personálu. Navíc jsou jmenovány jako operativní cíle internacionalizace inovačního procesu, odbourání byrokracie při realizaci podpory, silnější propojení výzkumu, jakož i spolupráce saských vědecko-výzkumných institucí s regionální ekonomikou (viz SMWA 2013, s. 14).

V letošním roce byla dokončena Regionální inovační strategie Ústeckého kraje (RIS), která byla zpracována společností BermanGroup. Řadu výše uvedených problémů lze v RIS nalézt. Dokument pracuje se třemi prioritními oblastmi: (1) Lidské zdroje pro zvýšení inovační a technologické výkonnosti ekonomiky kraje, (2) Transfer technologií a spolupráce výzkumných organizací a podnikového sektoru, (3) Inovace ve veřejné sféře – životní prostředí, zdravotnictví a sociální oblast. V souladu s tímto dokumentem je nutné uvést ještě další strategický dokument, jehož platnost je celorepubliková: Národní strategie inteligentní specializace ČR (Národní RIS3). RIS3 se soustředí ve své návrhové části na pět klíčových oblastí změn: Podnikání a inovace, Výzkum a vývoj, Lidské zdroje, Informační a komunikační technologie – digitální agenda, a Sociální inovace. Podpora na institucionální úrovni prostřednictvím priorit v oficiálních dokumentech je patrná, ovšem je nutné toto dovést do praxe a následně vyhodnotit.

5. Vize řešení: přeshraniční inovační síť

Jako konkrétní opatření k podpoře přeshraniční spolupráce a k realizaci navržených návrhů ke zlepšení lze považovat **vytvoření přeshraniční inovační sítě**.

Úkolem takového síťového propojení (networkingu) by byla **podpora vědeckého a technologického transferu** mezi vědecko-výzkumnými institucemi a podniky, resp. mezi podniky v česko-saském pohraničí prostřednictvím aktivního působení při tvorbě vhodných rámcových podmínek pro vědecký a technologický transfer v tomto území. Mělo by se jednat o **přeshraniční kooperační zasíťování**. V jeho rámci by měli být zastoupeni všichni relevantní aktéři, k jejichž úkolům patří podpora hospodářského rozvoje regionu, obzvláště podpora spolupráce mezi podniky a vědecko-výzkumnými institucemi. K nim patří již několikrát zmínění intermedieři (klíčoví regionální aktéři), jako např. obchodní a průmyslové komory (OHK či IHK v Sasku) či spolky řemeslníků, ale také vysoké školy a výzkumná zařízení, (komunální) podporovatelé hospodářství na saské straně, či Ústecký kraj prostřednictvím Krajského úřadu na straně české. Zapojení podniků různé velikosti je nezbytně nutné.

Pro úspěšné fungování přeshraniční inovační sítě by bylo přínosné, aby byly určeny **konkrétní osoby** ze zapojených zařízení, které by převzaly dlouhodobou **odpovědnost** za vytvoření a kontinuální rozvoj této sítě. Obdobné zasíťování by zabránilo vytváření obdobných struktur a místo toho by vytvořilo **synergii z již existujících struktur a realizovaných opatření**. Základ spolupráce zapojených institucí by mohlo vytvořit prohlášení o kooperaci.

Cílovými skupinami přeshraniční inovační sítě jsou na jedné straně všechny druhy výzkumných zařízení, na druhé straně je smysluplné zaměření na nejmenší, malé či střední podniky. Velké podniky většinou mají dostatek vlastních zdrojů pro úspěšné fungování vědeckého a technologického transferu.

Navržená inovační síť by měla působit **napříč obory**.

Nutná požadovaná odborná kompetence pro realizaci vědeckého a technologického transferu bude zajištěna především zúčastněnými zástupci od intermedieřů a obecní samosprávy (např. místní podporovatelé hospodářství).

Mezi hlavní úkoly zasíťování patří:

- příspěvky k posílení inovační schopnosti podniků,
- vývoj koncepcí pro kooperativní inovační záměry,
- propojení zdrojů podniků a výzkumných zařízení k realizaci kooperativních výzkumných a vývojových projektů v česko-saském pohraničí

Přehled konkrétních nabídek přeshraniční inovační sítě je uveden níže v obrázku 5.

Obrázek 5 Konkrétní nabídky přeshraničního inovačního zasítování v česko-saském pohraničí

Opatření k navázání kontaktů mezi výzkumem a hospodářstvím	Organizace akcí ² - možná témata:	Stanovení problémových oblastí pro vědecký a technologický transfer (práce lobbystů) ² možná témata:
<ul style="list-style-type: none"> využití vyzkoušených forem organizovaných akcí (např. inovačních burz, programy návštěvy) vytvoření interkulturních kompetencí potenciálních partnerů péče o již vytvořená firemní propojení internetové portály k prezentaci projektových nápadů od potenciálních partnerů 	<ul style="list-style-type: none"> prezentace inovativních potřeb podniků (stanovení poptávky) strategické úvahy k dalšímu rozvoji regionálního inovačního systému nástroje podpory pro přeshraniční kooperaci zhodnocení výzkumných výsledků plánování a controlling ve výzkumných projektech 	<ul style="list-style-type: none"> vytvoření potřebné infrastruktury (telekomunikační síť, dopravní propojení, právní úpravy) modifikace nástrojů podpory pro přeshraniční vědecký a technologický transfer
Organizace individuální podpory pro podniky	Zprostředkování kvalifikovaného personálu	
<ul style="list-style-type: none"> podpora při zprostředkování výzkumných potřeb poradenství k orientaci při stanovení problému, cest řešení, navázání kontaktů ke konkrétním výzkumným partnerům a/nebo k poradcům právní podpora (např. vytvoření vzorových smluv pro spolupráci) 	<ul style="list-style-type: none"> zprostředkování praxí, témat závěrečných studentských prací, promoce v podnicích spolupráce s vysokými školami přeshraniční burza pracovních míst další vzdělávání k realizaci kooperačního inovačního záměru 	

6. Shrnutí

Výzkumné kooperace nabízí reálnou možnost ke zvýšení inovačního potenciálu přeshraničního regionu.

Na samotném začátku přitom stojí **vytvoření vztahů na bázi vzájemné důvěry** mezi relevantními skupinami aktérů postupným odbouráváním nedorozumění a předsudků. Pro podporu výzkumných kooperací se z pohledu provedených šetření ukazuje jako zásadní a strategické, aby všechny důležité skupiny aktérů byly vnímány jako součást regionálního inovačního systému, a aby všechny jejich individuální přínosy byly propojeny z pohledu cílového řešení v rámci podpory konkurenceschopnosti.

Univerzity mohou coby aktéři napříč jednotlivými obory působit jako konkurenčně neutrální hráč v přeshraničním inovačním systému a mohou zaujmout vůdčí roli. Prostřednictvím produktových a vývojových řešení, jakožto i vzděláváním odborníků přispívají konkrétně k inovačnímu rozvoji.

Protože **podniky**, ale často i **vědecko-výzkumné organizace** nejsou vždy schopné zvládnout všechny aspekty systematické výzkumné kooperace, jsou z hlediska nutnosti orientace na konkrétní potřeby individuálního zaměření a nebyrokratičnosti nuceni k využití nástrojů další pomoci, což mohou vykonávat např. intermediéři, ale také samospráva na regionální (krajské) a lokální (komunální) úrovni.

Propojení všech z hlediska inovačně relevantních skupin aktérů do formálního **inovačního zasítování** může přispět k tomu, aby byl obdobný inovační systém průběžně posilován a zhodnocován. Tím bude vytvořena základna, která zviditelní inovační systém „Česko-saské pohraničí“ jak na národní, tak mezinárodní úrovni, zastoupí potřebné zájmy tohoto regionu a v neposlední řadě přispěje ke zvýšení **konkurenceschopnosti** v evropské i globální soutěži.

Použité zdroje

---

1. Euronorm (2011): Analyse der Forschungs- und Entwicklungspotenziale im Wirtschaftssektor des Freistaates Sachsen 2006 bis 2009, Plan 2010, Berlin.
2. Gmünden, H.-G. & Walter, A. (1996): Förderung des Technologietransfers durch Beziehungspromotoren, in: Zeitschrift Führung + Organisation, 4, 237-244.
3. Hassink, R. & Ibert, O. (2009): Zum Verhältnis von Innovation und Raum in subnationalen Innovations - systemen, in: Blättel-Mink, B. & Ebner, A. (Hrsg.): Innovationssysteme. Technologie, Institutionen und die Dynamik der Wettbewerbsfähigkeit, Wiesbaden, 159-175.
4. Jeřábek M., Berrová, E., Lauterbach, P., Krause-Jüttler, G., Lohse K. & Jandová, A. (2014): Region a inovace na příkladu česko-saského pohraničí. Praha.
5. Jeřábek, M., Lauterbach, P., Pohajdová, B. Berrová, E., Kowalke, H. (2012): Analýza a zhodnocení inovačního potenciálu v Euroregionu Elbe/Labe. Ústí nad Labem.
6. Kirchhöfer, D. (2004): Lernkultur Kompetenzentwicklung. Begriffliche Grundlagen, Berlin.
7. Klaering, C., Hachmann, V. & Hassink, R. (2009): Die Steuerung von Innovationspotenzialen – die Region als Handlungsebene, in: Informationen zur Raumentwicklung, 5, 295-304.
8. Krause-Jüttler, G. & Bau, M. (2012): Transferszenarien. Bedingungen erfolgreicher Kooperationsbeziehungen zwischen Wissenschaft und Wirtschaft in Innovationsprozessen, Dresden.
9. Krause-Jüttler, G. & Ott, G. (2011): Einleitung, in: Schmauder, M. (Hrsg.): Technologietransfer. Anbahnung und Durchführung von Forschungsk Kooperationen, Dresden, 1-14.
10. Národní strategie inteligentní specializace ČR (RIS3). 2013. Dostupné z: http://www.radavs.cz/prilohy/7s8_AM_Narodni_RIS3_%20strategie.pdf
11. Regionální inovační strategie Ústeckého kraje. Řídící výbor RIS za podpory společnosti Berman Group. 2014 (dostupné z: http://bilder.wfe.eu/Ziel3_FuE/RIS_14_CZ.pdf)
12. Sächsisches Ministerium für Wirtschaft, Arbeit und Verkehr (SMWA) (2013): Innovationsstrategie des Freistaates Sachsen, Dresden.
13. Schmauder, M. (Hrsg.) (2011): Technologietransfer. Anbahnung und Durchführung von Forschungsk Kooperationen, Dresden.
14. Trippel, M. (2006): Cross-Border Regional Innovation Systems, Wien.

Výsledky projektu INPOK:

„Region a inovace na příkladu česko-saského pohraničí“

Problematika inovací představuje v současném období jeden ze základních směrů v podnikatelské sféře, ovlivňuje, až determinuje ovšem významně rovněž (regionální) ekonomickou úspěšnost. Sledování nejrůznějších aspektů se tak dostává pozornosti ze strany jak praxe, tak z akademické sféry. Publikace přináší zásadní poznatky z projektu podpořeného OP Cíl 3 *Inovační potenciál jako faktor rozvoje konkurenceschopnosti česko-saského pohraničí*, na jehož realizaci se podílely Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem a Technická univerzita Drážďany.

Vlastní práce zahrnovala rozmanité aktivity, metodologické přístupy kvantitativního i kvalitativního charakteru. Její využití lze očekávat především u cílových skupin působících v inovačním transferu, tj. vědecko-výzkumných institucích, územní samosprávě, ale především u podniků inovačně (v současnosti či perspektivně) orientovaných. V neposlední řadě se jedná o počín přispívající ke vzájemnému poznání a prohloubení spolupráce po obou stranách česko-německé/saské hranice.

